

ISSN 1899-2064

Dialogi
Biblioteczne

**BIULETYN PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH**

2018, nr 1(21)

Adres redakcji: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy
ul. kard. S. Wyszyńskiego 7
40-132 Katowice
tel. (32) 258-38-38

e-mail: **dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl**

Internet: **www.pbw.katowice.pl**

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. J. Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: dr Anna Marcol – redaktor naczelny;
mgr Barbara Michałek – korekta; mgr Anna Krzempek

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	4
REGIONALIA	5
<i>Anna Marcol Odra – rzeka pozytywnej energii</i>	5
LUDZIE OŚWIATY	9
<i>O szkole w Rosji opowiada Witalij Gaponenko – podróżnik, przewodnik turystyczny, spadochroniarz... i nauczyciel (opracowanie tekstu Katarzyna Drogoś)</i>	9
SIECIOW@NIE	15
<i>Anna Marcol Spotkajmy się „w chmurze”</i>	15
<i>Sylwia Pyrtek Siecioholizm jako patologia cyfrowego dzieciństwa. Zestawienie bibliograficzne w wyborze</i>	17
Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA	20
<i>Anna Krzempek „Magiczna moc książek”. Program wspomaganie rozwoju małego dziecka z elementami biblioterapii</i>	20
<i>Marta Jachimowska Rok Ireny Sendlerowej w Szkole Podstawowej nr 5 w Chorzowie</i>	22
<i>Barbara Michalek 100 lat Związku Harcerstwa Polskiego. Zestawienie bibliograficzne najważniejszych materiałów dostępnych w PBW</i>	23
Z RELACJI UCZESTNIKA	30
<i>Ewa Piątek „Biblioteka Dorosłego Człowieka – o nieograniczonych możliwościach bibliotekarzy”. Sprawozdanie z seminarium</i>	30
BIBLIOTEKA POLECA	32
<i>Anna Krzempek Polecamy nauczycielom</i>	32

OD REDAKCJI

Dwudziesty pierwszy zeszyt „Dialogów Bibliotecznych” prawie w całości poświęcamy patronom roku 2018 oraz tegorocznym rocznicom i obchodom. Niektóre z nich prezentujemy w sposób nieszablonowy. Obchodzony w naszym województwie Rok Odry promujemy literacko, przybliżając twórczość niemieckiego poety, prozaika i podróżnika Matthiasa Kneipa.

Na łamach numeru gościmy także Witalija Gaponenko – rosyjskiego nauczyciela, człowieka wielu pasji i zainteresowań. W semestrze letnim prezentowaliśmy w naszej bibliotece wystawę jego fotografii, zatytułowaną *Na krańcu świata... Sachalin*. Pan Witalij opowiedział nam o szkole w Rosji oraz udostępnił swoje zdjęcia.

Życząc Państwu wielu pomysłów i inspiracji w nowym roku szkolnym zachęcamy do przedwakacyjnej lektury.

Redakcja

INFORMACJE DLA AUTORÓW

Redakcja przyjmuje do druku materiały o treści popularnonaukowej, związane z pracą dydaktyczną nauczycieli bibliotekarzy, które są wynikiem oryginalnej twórczości, nie naruszają praw osób trzecich i nie zostały wcześniej opublikowane lub skierowane do druku.

Objętość tekstu nie powinna przekraczać 4 stron maszynopisu A4. Do tekstu Autor powinien dołączyć krótką notatkę o sobie, adres do korespondencji, adres e-mail.

Zastrzegamy sobie prawo do skracania i redagowania tekstów. Nie zamówionych materiałów redakcja nie zwraca.

Poglądy zawarte w artykułach są osobistymi przekonaniem Autorów i nie zawsze pokrywają się z opiniami redakcji.

REGIONALIA

Anna Marcol*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***ODRA – RZEKA POZYTYWNEJ ENERGII****Uchwałą nr V/46/2/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2017 roku, rok 2018 został ustanowiony Rokiem Odry – Rzeki Pozytywnej Energii.**

W dokumencie tym czytamy: *Odra jest rzeką, która dla mieszkańców województwa śląskiego ma szczególne znaczenie. Od wieków stanowi oś gospodarczą dla społeczności zamieszkującej jej dorzecze. [...] Na przestrzeni wieków [...] była granicą dzielącą zwaśnione plemiona, arterią ułatwiającą transport, ale także groźnym żywiołem budzącym lęk i szacunek. Dziś [...] przede wszystkim jest impulsem rozwoju i współpracy regionów nadodrzańskich, stając się symbolem przepływającej przez nie pozytywnej energii* (zob. <http://bip.slaskie.pl/dokumenty/2017/11/24/1511523670.pdf>).

Odra łączy przestrzeń pogranicza, gdzie stykają się kultury Polski i Niemiec. Stanowi potencjał gospodarczy, przemysłowy i kulturowy. O „pozytywnej energii”, którą oddziałuje ten polsko-niemiecki obszar, pisze w swojej twórczości literackiej, publicystycznej i naukowej dr Matthias Kneip (rocznik 1969) – Niemiec, którego korzenie wywodzą się z Górnego Śląska (jego rodzice są autochtonami). Trafnie zauważa, że Górnoszlązacy ciągle tkwią w zawieszaniu między jednym i drugim krajem, a dzięki jego twórczości [...] mogą

wyruszyć w drogę, której szlak wyznaczają słowa. Każdy ma szansę, by wtedy niemieckie słówko *oder*, oznaczające "albo", symbolicznie zamienić w *Oder*, czyli *Odrę*. Tak też można budować mosty ponad *oder*, inaczej spojrzeć na świat po jednej czy drugiej stronie *Oder-Odry*¹.

Matthias Kneip

„Oder”

*Neben dir
stehen immer
zwei Alternativen*

*Grenzwort
Grenzfluss*

*Deutschland
Oder
Polen*

*Entweder
Oder
eine Brücke*

Źródło: Matthias Kneip: *Grundsteine im Gepäck. Begegnungen mit Polen*.
Paderborn-Paris: House of the Poets, 2002, s. 179.

„Odra” [“Albo”]

*Przed tobą
zawsze wybór*

*słowo graniczne
rzeka graniczna*

*Niemcy
Odra [albo]
Polska*

*albo
albo [Odra]
jeden most*

Źródło: Matthias Kneip: *Z sercem plecaku. Spotkania z Polską*. Przeł. Urszula i Bernard Ploszczyk.
Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 2005, s. 158.

¹ M. Wiatr: *Za co Niemiec kocha Polskę i Śląsk? Jest aż 111 powodów*. „Gazeta Wyborcza” [Katowice] z 23.09.2016.
Dostęp: <http://katowice.wyborcza.pl/katowice/1,35055,20733508,za-co-niemiec-kocha-polske-i-slask-jest-az-111-powodow.html?disableRedirects=true>.

Matthias Kneip

„Oder” (fragment)

Es gibt keinen passenderen Namen für einen Grenzfluss als Oder. Nur die Fische müssen sich nicht entscheiden, an welchem Ufer sie leben wollen.

Meine Großmutter ist zurückgekehrt von ihrer Reise nach Oberschlesien, von ihrem Ausflug in die alte Heimat jenseits des Flusses. Sie hat die Reise nicht bereut und ihre Sehnsucht gestillt, nicht geweckt. Weil sie ihrer Seite treu geblieben ist, musste sie nach dem Krieg das Ufer wechseln, dort hat sie Ruhe gefunden. Meine Eltern haben später versucht, von Deutschland aus beiden Seiten gerecht zu werden, beide Traditionen und Kulturen zu leben, sich Schlupflocher zu bohren durch den Eisernen Vorhang, bis er sich hob.

Vor mir steht die Brücke als Ausweg. Sie hat den Fluss überlistet und bietet sich an als Verbindung zwischen beiden Seiten, als Und zwischen Deutschland und Polen. Während ich in ihrer Mitte verweile, dort, wo die Länder sich berühren, folgt mein Blick dem Lauf des Flusses in die Ferne. Irgendwo am Horizont fließt das Wasser in den Himmel, der beide Seiten in seine Wolken hüllt, als wären Grenzen nur menschlich.

Źródło: Matthias Kneip: *Grundsteine im Gepäck. Begegnungen mit Polen.*
Paderborn-Paris: House of the Poets, 2002, s. 177.

„Odra” (fragment)

Nie ma lepszej nazwy dla rzeki granicznej niż Odra. Tylko ryby nie muszą podejmować decyzji, na którym brzegu chcą żyć.

Moja babcia powróciła z podróży na Górny Śląsk, z tej wycieczki do jej dawnej ojczyzny za rzekę. Nie żałowała tego i uspokoiła swoją tęsknotę, nie rozbudzając jej na nowo. Dlatego, że pozostała wierna swojej stronie, musiała po wojnie przejść na drugi brzeg, gdzie odnalazła spokój. Moi rodzice później próbowali z Niemiec zadośćuczynić obydwu stronom, pielęgnować obie tradycje i kultury, budować sobie małe przejścia przez żelazną kurtynę, zanim ta się podniosła.

Ja widzę przed sobą most jako wyjście. Most, który przechytrzył rzekę i proponuje połączenie między stronami, spójnik „i” między Niemcami i Polską. Gdy tak stoję pośrodku mostu, gdzie stykają się ze sobą dwa kraje, mój wzrok podąża w dal z biegiem rzeki. Gdzieś na horyzoncie rzeka dotyka nieba, które swymi chmurami otula obie strony, jakby granice były tylko czymś ludzkim.

Źródło: Matthias Kneip: *Z sercem plecaku. Spotkania z Polską.*
Przeł. Urszula i Bernard Ploszczyk. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 2005, s. 156-157.

M. Kneip to pośrednik między kulturami Polski i Niemiec, absolwent studiów z zakresu politologii, germanistyki i slawistyki. Do Polski trafił przypadkowo, kiedy zbierał materiały do swojej pracy doktorskiej, dotyczącej roli języka niemieckiego na Górnym Śląsku po 1921 roku. Na przełomie lat 1995/1996 był lektorem języka niemieckiego oraz wykładowcą

literatury niemieckiej na Uniwersytecie Opolskim. Od tamtej pory stale powraca do Polski. Po obronie swojej rozprawy – stopień naukowy uzyskał w Regensburgu (Ratyzbona) – podjął współpracę z Deutsches Polen-Institut w Darmstadt, gdzie opracował podręczniki do nauki języka polskiego, historii oraz wiedzy o społeczeństwie. Jest również ekspertem w zakresie relacji polsko-niemieckich (komentuje bieżące wydarzenia w Polsce dla największych niemieckich mediów). Jakkolwiek najbliższa jego sercu zawsze była literatura (zwłaszcza poezja).

W swojej twórczości bardzo wiele miejsca poświęca Polsce i Śląskowi – do podjęcia tej tematyki zachęcił go wybitny polski poeta, Tadeusz Różewicz. O tym, jak Niemiec postrzega nasz kraj, dowiemy się czytając zbiory: *Farbe für Schwarz-Weiß / Barwy na czarno-białym* (Wrocław 1998), *Grundsteine im Gepäck. Begegnungen mit Polen* (Paderborn 2002), *Między nami. Unter uns* (Katowice 2004), *Z sercem w plecaku. Spotkania z Polską* (Wrocław 2005), *Polenreise. Orte, die ein Land erzählen* (Paderborn 2007), *Reise in Ostpolen. Orte am Rand der Mitte* (Paderborn 2011), *Polen. Literarische Reisebilder* (Paderborn 2012), *Reise in Westpolen. Orte, die Geschichte erzählen* (Paderborn 2016), *111 powodów, by kochać Polskę. Wyznania niemieckiego pisarza* (Warszawa 2017), *111 Gründe, Polen zu lieben* (Berlin 2017).

W 2012 roku M. Kneip otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP, a rok wcześniej Nagrodę Kulturalną „Śląsk” Dolnej Saksonii. Jej laureatami są twórcy tej miary, co Janosch, S. Polke, K. Masur i T. Różewicz, którego niemiecki poeta poznał już w dzieciństwie – był przyjacielem jego ojca, Prof. Dr. Heinza Kneipa – sławisty i miłośnika polskiej literatury, pochodzącego z Opolszczyzny.

Więcej o twórczości niemieckiego poety można przeczytać w następujących publikacjach:

- Kalczyńska Maria, Marcol Anna: *Heinz Kneip i Matthias Kneip – badacze i popularyzatorzy literatury i kultury polskiej w Niemczech*. W: *Historia i bibliologia: księga dedykowana pamięci doktora Zdzisława Konstantego Jagodzińskiego (1927-2001)*. Red. J. Faryś, M. Szczerbiński. Gorzów Wielkopolski 2005, s. 317-325.
- Marcol Anna: *Doktor Matthias Kneip – poeta, eseista, autor prac naukowych i popularnonaukowych oraz popularyzator literatury i kultury polskiej w Niemczech*. W: *Nasze debiuty. Sympozjum Koła Naukowego „Sodalitas Bibliologica Silesiana”*. Red. L. Ogierman. Katowice 2005, s. 67-80.
- Marcol Anna: *Dr Matthias Kneip z Ratyzbony – poeta, publicysta i podróżnik*. „Dialogi Biblioteczne” 2008, nr 1, s. 18-19.
- Marcol Anna: *Literacki obraz Śląska w poezji Matthiasa Kneipa*. „Roździeń” 2005, [nr 8], s. 7.
- Marcol Anna: *Mittler zwischen den Kulturen. Der Dichter, Schriftsteller und Publizist Matthias Kneip*. [Tł. Eleonore Kaiser]. Paderborn-Paris: House of the Poets, 2009.
- Marcol Anna: *Polonofil i poeta z Bawarii*. „Samo Życie” [Dortmund] 2005, nr 16, s. 77.
- Marcol Anna: *Z sercem w plecaku przez Polskę*. „Kurier Polonica” [Berlin] 2006, nr 1, s. 13.
- „*Nikiszowiec posiada szczególny urok*” – wywiad z M. Kneipem [przeprowadziła Anna Marcol]. „Dialogi Biblioteczne” 2008, nr 1, s. 20-21.

Dziękujemy Panu doktorowi Matthiasowi Kneipowi
za możliwość przedrukowania Jego utworów.

LUDZIE OŚWIATY

O SZKOLE W ROSJI

OPOWIADA WITALIJ GAPONENKO – PODRÓŻNIK, PRZEWODNIK TURYSTYCZNY,
SPADOCHRONIARZ... I NAUCZYCIEL

Witalij Gaponenko uczy w Liceum Nr 2 w Jużnosachalińsku, stolicy obwodu sachalińskiego, jedyne w Rosji, który znajduje się na wyspach. Sachalin leży na Oceanie Spokojnym, w pobliżu japońskiej wyspy Hokkaido. Od Polski dzieli go około 11000 kilometrów. Pomimo tak dużej odległości, Witalij odwiedzał nasz kraj wielokrotnie. W 2017 roku był także w Katowicach. Na co dzień jednak swój czas poświęca nauczaniu, dlatego poprosiliśmy, aby opowiedział o tym, jak wygląda system edukacji w Rosji.

Dzieci rozpoczynają naukę w wieku 6 lat w szkole podstawowej. Jest to szkoła czteroletnia, w której zajęcia prowadzi jeden nauczyciel, w ramach nauczania zintegrowanego. Kolejnym etapem jest niższa szkoła średnia (klasy 5-9), która realizuje już nauczanie przedmiotowe. Dopełnieniem edukacji na poziomie średnim jest wyższa szkoła średnia (klasy 10-11). Licea i gimnazja to zwyczajne, profilowane szkoły średnie: licea – matematyczno-przyrodnicze, gimnazja – humanistyczne.

Edukacja jest bezpłatna i obowiązkowa. Programy nauczania w poszczególnych typach szkół opierają się na podstawie programowej, zatwierdzonej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej. Rok szkolny trwa od września do maja. Oprócz wakacji letnich uczniowie odpoczywają jesienią (8 dni), zimą (12-14 dni) i wiosną (8 dni) oraz we wszystkie oficjalne święta. Dzieci uczą się przez 6 dni w tygodniu, tylko niedziele mają wolne.

Od niższej szkoły średniej uczniowie są oceniani według pięciostopniowej skali (5 – najwyższa). Teoretycznie po uzyskaniu oceny niedostatecznej na koniec roku szkolnego uczeń powinien powtarzać klasę, ale teraz dzieje się tak bardzo rzadko. Witalij twierdzi, że pokazywanie uczniów słabych jest dla szkół niekorzystne, dlatego stawia się zazwyczaj ocenę dostateczną i "ciągnie za uszy" do następnej klasy. Klasy 9 i 11 kończą się państwowym egzaminem. Dyplom uzyskany po zakończeniu wyższej szkoły średniej uprawnia do kontynuowania nauki na poziomie uniwersyteckim.

W szkołach działają Komitety Rodzicielskie, które nie tylko finansują różne imprezy, ale i organizują działalność placówki. Nie ma oficjalnych stypendiów dla uczniów zdolnych, ale każdy uczeń za zwycięstwa w konkursach czy olimpiadach otrzymuje gratyfikację. Wyjazdy na obwodowe i ogólnorosyjskie konkursy są bezpłatne. Dodatkowo dzieci z niezamożnych rodzin uzyskują inną pomoc, np. w postaci darmowych posiłków.

A jak to wygląda na Sachalinie?

Obwód sachaliński liczy 460 000 mieszkańców. Po ukończeniu wyższej szkoły średniej młodzi ludzie mogą studiować na Państwowym Uniwersytecie Sachalińskim, do dyspozycji mają także 3 lokalne instytuty oraz kilka filii moskiewskich instytutów (w Rosji wyższe wykształcenie można uzyskać studiując na uniwersytecie, akademii lub w instytucie). Na Sachalinie prywatne są jedynie szkoły fachowe, zawodowe, m.in. dla fryzjerów, fotografów, designerów oraz szkoły języków obcych. Działa także jeden prywatny instytut.

W samych Jużnosachalińsku są 32 szkoły podstawowe, 2 licea i 4 gimnazja. Pierwsze liceum ma profil matematyczny, drugie, w którym uczy Witalij – przyrodniczo-matematyczny. Profile gimnazjów to: prawo i literatura (Gimnazjum nr 1), język angielski (Gimnazjum nr 2), twórczość ludowa, teatr, śpiew chóralny (Gimnazjum nr 3) oraz języki wschodnie – chiński, koreański, japoński (Gimnazjum nr 4).

Liceum nr 2 w ramach profilu matematyczno-przyrodniczego prowadzi dwa kierunki: fizyczno-matematyczny oraz chemiczno-biologiczny. Do szkoły uczęszcza 410 uczniów, opiekuje się nimi 22 nauczycieli oraz 8 pracowników obsługi. Do Liceum przyjmowane są dzieci po ukończeniu 4 klasy, na podstawie zdanych egzaminów. Szkoła jest bezpłatna, ale rodzice zazwyczaj wpłacają dobrowolne składki na rzecz Komitetu Rodzicielskiego (wpłaty wnoszone są raz w roku lub w postaci comiesięcznych rat). Miesięczna kwota to około 80-100 złotych.

Obowiązkowo dzieci uczą się języka angielskiego, dodatkowo mogą się uczyć koreańskiego i japońskiego. Tak jak i w Polsce, uczniowie mają zadawane zadania domowe. Podczas zajęć nauczyciele wykorzystują nowoczesne technologie. Każda klasa ma tablice interaktywne, internet. Nauczyciele mają do dyspozycji komputery, skanery, kserokopiarki. Przed lekcją uczniowie odkładają telefony komórkowe do specjalnego pudełka, nie wolno z nich korzystać podczas zajęć.

Orientacja w terenie, chór, szachy, języki wschodnie, twórczość ludowa, lekcje astronomii, biologii, matematyki – to propozycje zajęć dodatkowych w szkole. Ci, którzy wolą rozwijać się sportowo, mogą wybrać koszykówkę, piłkę nożną lub szachy. Ponadto, dzieci i młodzież biorą udział we wszystkich imprezach sportowych organizowanych w mieście. Witalij Gaponenko podkreśla, że uczniowie jego szkoły często zwyciężają w miejskich, regionalnych i ogólnorosyjskich konkursach i olimpiadach.

W Liceum działają także koła wolontariuszy. Ich praca skupia się wokół troski o środowisko naturalne (dzieci biorą udział w akcjach typu „sprzątanie świata” – zbierają śmieci w parkach, na nabrzeżach rzeczek i morza), pomagają ludziom starszym i weteranom wojny, dzieciom w sierocińcach.

W szkole jest jadalnia, bufet, biblioteka, hala sportowa, a także gabinet stomatologiczny, w którym podstawowe zabiegi wykonywane są bezpłatnie. Obok szkoły był niewielki stadion i hokejowy plac, teraz budowany jest duży, kryty stadion.

Witalij, zapytany o wymiany międzynarodowe odpowiada, że niestety nie mają szkół partnerskich. Kiedyś współpracowali z jednym z liceów w Bielsku-Białej, ale wysokość kosztów podróży na Sachalin spowodowała, że do spotkania nie doszło. Niemniej jednak są

otwarcia na kontakt i chętnie przyjmą u siebie dzieci i nauczycieli według systemu „homestay” – pobyt i żywienie w rodzinach. Może więc podróż „na kraniec świata”?

*Opracowanie tekstu: Katarzyna Drogoś,
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach.*

Liceum Nr 2 w Jużnosachalińsku w obiektywie Witalija Gaponenko

SIECIOW@NIE

Anna Marcol*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***SPOTKAJMY SIĘ „W CHMURZE”**

Nauka w dowolnym miejscu i czasie, bez konieczności wychodzenia z domu. Możliwość decydowania o tempie przyswajania wiedzy... Dla tych nauczycieli, bibliotekarzy i wychowawców, którzy nie mogą uczestniczyć w naszych szkoleniach stacjonarnych lub wolą zdobywać nowe umiejętności w formie e-learningowej, przygotowaliśmy bezpłatne kursy online.

Od stycznia do maja 2018 roku zrealizowaliśmy trzy edycje szkoleń e-learningowych z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zainteresowanie nową formą doskonalenia przerosło nasze oczekiwania, dlatego też postanowiliśmy wprowadzić ją do naszej stałej oferty.

W roku szkolnym 2018/2019 uruchomimy szkolenia z pięciu tematów. Będą dotyczyły obsługi wybranych narzędzi internetowych, z których można korzystać za darmo. Poniżej przybliżamy każde z nich.

PhotoCollage to darmowa aplikacja do łączenia zdjęć, która nie wymaga rejestracji. Za jej pośrednictwem opracujemy efektowną kartkę, ilustrację do posta w serwisie społecznościowym oraz materiał na szkolną gazetkę i stronę www. Z jej obsługą poradzą sobie zarówno dorośli, jak i dzieci, przygotowując prace na różne tematy. Gotowe kolaże można zapisywać w różnych formatach, drukować lub podzielić się nimi za pośrednictwem Sieci.

W **ToonyTool** opracujemy mini komiksy i memy online. Podstawą opracowanych historyjek są zdjęcia, do których dodajemy tekst, postacie i komentarze w chmurkach. Możemy korzystać z fotografii dostępnych w galerii usługi lub pobierać własne. Gotowe prace zapisujemy w formacie JPG, drukujemy lub dzielimy się nimi za pośrednictwem Sieci. W ToonyTool przygotowujemy pomoce dydaktyczne oraz materiały na stronę internetową i Facebooka. Dzięki prostocie tego narzędzia własne komiksy opracują także młodszy uczniowie w ramach lekcji, zajęć bibliotecznych, odrabiania zadań domowych czy szkolnych konkursów.

FreeOnlinePhotoEditor – to bezpłatna aplikacja do obróbki zdjęć. Nie wymaga rejestracji i logowania. Jest prosta i intuicyjna w obsłudze, a pracę z fotografią rozpoczyna się w niej bezpośrednio po otwarciu strony. Za jej pośrednictwem dokonamy także dalszej obróbki komiksów i kolaży opracowanych w ToonyTool i PhotoCollage.

Quizizz – to proste narzędzie (dostępne w polskiej wersji językowej) do tworzenia interaktywnych ćwiczeń, które mogą przybrać formę klasowych turniejów. Awatary, muzyka i śmieszne memy sprawiają, że ich rozwiązywanie jest prawdziwą przyjemnością.

Podczas gdy uczniowie rozwiązują quiz, korzystając z tradycyjnych komputerów, tabletów czy smartfonów, nauczyciel może sprawdzić poziom ich wiedzy, zaglądając do statystyk. Opracowanie ćwiczenia jest bardzo proste, bezpłatne i zajmuje niewiele czasu.

Tworzenie animowanych, mówiących – w wielu językach – postaci, które można wysłać do znajomych oraz publikować w serwisach społecznościowych, oferuje usługa **Voki**. Korzystanie z jej podstawowego wariantu jest darmowe. W ramach planu bezpłatnego przewidziano zarówno możliwość zakładania kont, jak i pracę bez rejestracji.

W szkoleniach e-learningowych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach mogą uczestniczyć wszyscy zainteresowani, także spoza województwa śląskiego. Aktywni uczestnicy otrzymują potwierdzenia udziału w wybranym kursie/kursach.

Informacje o naborze na kolejne edycje szkoleń będą publikowane na stronie internetowej biblioteki: <http://pbw.katowice.pl/>.

Serdecznie zapraszamy do korzystania z naszej nowej formy doskonalenia zawodowego!

Sylwia Pyrtek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach
Filia w Mysłowicach***SIECIOHOLIZM JAKO PATOLOGIA CYFROWEGO DZIECIŃSTWA****ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE****WYDAWNICTWA ZWARTE:**

1. CZŁOWIEK wobec uzależnień : pułapki współczesności : wybrane problemy / pod red. Mariusza Jędrzejko, Marzeny Netczuk-Gwoździewicz. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2013. – 199 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7545-495-6.
2. CZŁOWIEK z wielkiej sieci : zjawisko, zagrożenia, profilaktyka / pod red. Marka Walancika, Dariusza Sarzały. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2012. – 454 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7545-385-0.
3. DZIECI a multimedia / Mariusz Jędrzejko, Agnieszka Taper. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2012. – 145 s. ; 23 cm. – ISBN 978-83-7545-370-6.
4. DZIECI i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych : aspekty teoretyczne i empiryczne / Anna Andrzejewska. – Warszawa : Difin, 2014. – 272 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7930-227-7.
5. DZIECKO w sieci / Bartosz Danowski, Alicja Krupińska. – Gliwice : Wydawnictwo Helion, 2007. – 159 s. ; 21 cm. – ISBN 978-83-246-1057-0.
6. INTERNET a psychologia : możliwości i zagrożenia / pod red. Władysława J. Paluchowskiego. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009. – 436 s. ; 21 cm. – ISBN 978-83-01-16080-7.
7. NADMIERNE używanie Internetu : charakterystyka psychologiczna / Katarzyna Kaliszewska. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2007. – 161 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-232-2125-8.
8. NOWE oblicza uzależnień / pod red. Elżbiety Łuczak. – Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2009. – 184 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7299-610-7.
9. OBLICZA współczesnych uzależnień / po red. Lidii Cierpiątkowskiej. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2006. – 268 s. ; 24 cm. – ISBN 83-232-1641-X.
10. PATOLOGIA cyfrowego dzieciństwa i młodości : przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach / Stanisław Kozak. – Warszawa : Difin, 2014. – 302 s. ; 23 cm. – ISBN 978-83-7930-463-9.
11. PATOLOGIE komunikowania w Internecie : zagrożenia i skutki dla dzieci i młodzieży / Stanisław Kozak. – Warszawa : Difin, 2011. – 272 s. ; 23 cm. – ISBN 978-83-7641-388-4.

12. PATOLOGIE społeczne w sieci / Sylwester Bębas. – Toruń : Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit”, 2013. – 226 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-63955-11-3.
13. PEDAGOGIKA społeczna wobec procesów żywiołowych i zachowań ryzykownych / pod red. Marka Walancika, Jolanty Hroncovej. – Toruń : Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit”, 2013. – 470 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-63955-17-5.
14. TECHNOLOGIE informacyjne a zmiany współczesnej edukacji / pod red. Sergo Kuruliszwilego. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2014. – 158 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7850-694-2.
15. UZALEŻNIENIE od czynności : mit czy rzeczywistość? / Nina Ogińska-Bulik. – Warszawa : Difin, 2010. – 216 s. ; 23 cm. – ISBN 978-83-7641-255-9.
16. UZALEŻNIENIE od Internetu / Paweł Majchrzak, Nina Ogińska-Bulik. – Łódź : Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej, 2010. – 198 s. ; 21 cm. – ISBN 978-83-7405-510-9.
17. UZALEŻNIENIE od komputera i Internetu u dzieci i młodzieży / Paulina Chocholska, Małgorzata Osipczuk. – Warszawa : Wydawnictwo Hachette, 2009. – 181 s. ; 18 cm. – ISBN 978-83-7575-694-4.
18. ZAGROŻENIA cyberprzestrzeni i świata wirtualnego / pod red. Józefa Bednarka, Anny Andrzejewskiej. – Warszawa : Difin, 2014. – 226 s. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7930-228-4.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. CZY dr Google może uzależniać? / Karolina Stenka, Karolina Pikulik, Paweł Izdebski // *Remedium*. – 2017, nr 3, s. 2-4.
2. GRY komputerowe i sieciorholizm / Karolina Karbownik // *Wychowawca*. – 2013, nr 7-8, s. 16-17.
3. JAK rozpoznać uzależnienie od Internetu? / Małgorzata Gogolewska-Tośka // *Wychowawca*. – 2013, nr 7-8, s. 18-19.
4. JESZCZE jeden lajk / Maciej Żurek // *Charaktery*. – 2016, nr 11, s. 50-53.
5. NADMIERNE korzystanie z sieci społecznościowych / Martyna Kotyśko, Paweł Izdebski, Maciej Michalak, Paulina Andryszczak, Agnieszka Pluto-Prądyńska // *Alkoholizm i Narkomania*. – 2014, nr 2, s. 177-194.
6. PROFILAKTYKA uzależnienia od Internetu / Agnieszka Balon, Danuta Żwirowska // *Wychowawca*. – 2013, nr 7-8, s. 11-13.
7. SOCIAL media wśród nastolatków / Maria Słobodzian // *Wychowawca*. – 2016, nr 11, s. 5-6.
8. SUBSTANCJE i zachowania uzależniające / Walentyna Olszewska // *Dyrektor Szkoły*. – 2009, nr 7, s. 39-41.
9. UZALEŻNIENI od cyberprzestrzeni / Beata Nowaczyk // *Wszystko dla Szkoły*. – 2009, nr 11, s. 7-9.
10. UZALEŻNIENI od Internetu / Grzegorz Jurczyński // *Wychowawca*. – 2017, nr 11, s. 18-22.
11. UZALEŻNIENIE dziecka od Internetu / Agata Grabowska // *Wychowawca*. – 2012, nr 6, s. 14-15.

12. UZALEŻNIENIE od Internetu / Magdalena Rowicka // Serwis Informacyjny Narkomania. – 2014, nr 2, s. 8-10.
13. UZALEŻNIENIE od Internetu wśród adolescentów / Marta Komorowska // Remedium. – 2008, nr 5, s. 6-7.
14. UZALEŻNIENIE uczniów od Internetu / Jan Łysek // Nauczyciel i Szkoła. – 2011, nr 1, s. 57-69.
15. W SIECI uzależnienia / Magdalena Durda // Remedium. – 2009, nr 3, s. 12.
16. W WIRTUALNEJ pułapce – uzależnienie od Internetu / Radosław Mysior // Nowa Szkoła. – 2015, nr 2, s. 19-28.
17. WYCHOWANIE dzieci do korzystania z nowych mediów / Ewa Krzyżak-Szymańska // Remedium. – 2015, nr 9, s. 1-2 [wkładka].
18. ZAGROŻENIA zdrowotne dzieci związane z używaniem Internetu / Ewa Sowa-Behtane // Edukacja i Dialog. – 2015, nr 3-4, s. 34-37.

*Zestawienie opracowano na podstawie zbiorów
PBW w Katowicach Filii w Mysłowicach w lutym 2018 roku.*

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

Anna Krzempek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***MAGICZNA MOC KSIĄŻEK****PROGRAM WSPOMAGANIA ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA Z ELEMENTAMI BIBLIOTERAPII**

Baśnie i bajki szybko stały się ulubioną lekturą dzieci. Kreowana w nich rzeczywistość jest zgodna z myśleniem dziecka, dzięki czemu pomaga mu zrozumieć świat i siebie, wprowadza porządek i ład, pokazując, jakie reguły rządzą światem. Dając uporządkowany, przewidywalny obraz rzeczywistości buduje w dzieciach poczucie bezpieczeństwa. Przeżywając baśń, dziecko identyfikuje się z pojawiającymi się w niej postaciami tak dalece, jak pozwala mu na to jego własna zdolność interakcji.

Wspólne dla baśni i bajek adresowanych do dzieci jest magiczne ujmowanie rzeczywistości. To magia rozwiązuje wszystkie problemy i tak właśnie myśli dziecko. Po przeciwległych stronach stoją: lenistwo i pracowitość, głupota i mądrość, obłuda i szczerłość, zło i dobro, słabość i siła, brzydota i piękno. Między nimi toczy się walka o szczęście i sukces, o miłość i jedność, o porządek i sprawiedliwość. A baśnie i bajki zawsze pokazują zwycięstwo dobra nad złem.

Program „**Magiczna moc książek**” adresowany jest do dzieci w wieku 4-6 lat, mieszczących się w normie intelektualnej. Na realizację programu przewidziano sześć 45-minutowych spotkań.

Program obejmuje zajęcia warsztatowe dotyczące wspomaganie rozwoju małego dziecka z elementami biblioterapii. Zajęcia polegają na zabawach terapeutycznych i integracyjnych, wzbogaconych dyskusjami dotyczącymi danego zagadnienia. Mają na celu zmianę postawy wobec różnego rodzaju problemów rozwojowych dzieci oraz zapobieganie ich powstawaniu.

Jest to program profilaktyczny realizowany w ramach godzin lekcyjnych (bez uruchomienia środków finansowych), a jego specyfiką jest dobrowolny udział w zajęciach oraz brak jakichkolwiek form oceny wobec uczestników. Został zrecenzowany i zaakceptowany do realizacji przez Panią dr Lidię Ippoldt – wiceprezesa Zarządu Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego.

Tematy spotkań:

- **Akceptacja i tolerancja w grupie rówieśniczej** – zajęcia kształtujące poczucie własnej wartości, uwrażliwiające dzieci na to, że każdy jest inny i posiada swoje indywidualne cechy; uświadamiają uczestnikom prawo do bycia sobą. Podczas spotkania dzieci uczą się, jak nawiązywać współpracę oraz rozbudzają swoją wrażliwość.

- **Strach ma wielkie oczy** – spotkanie mające na celu niwelowanie lęku przed ciemnością. Uczestnicy nabywają umiejętność wyrażania swoich uczuć, radzenia sobie z problemem ciemności i strachu przed nią.

- **Kłamstwo ma krótkie nogi** – zajęcia uświadamiające przyczyny i skutki kłamstwa; kształtują odpowiedzialność za własne postępowanie. Dzieci mają możliwość poznania pozytywnych wzorców zachowań.

- **Najlepszy przyjaciel** – w trakcie zajęć uczestnicy odkrywają cechy dobrego przyjaciela, pozytywnych postaw koleżeństwa i przyjaźni. Nabywają umiejętność wyrażania swoich uczuć oraz pewność siebie.

- **Obowiązki i przyjemności** – spotkanie kształtujące postawę odpowiedzialności za wykonanie przydzielonych zadań oraz wyrabiające poczucie własnej estetyki, podczas którego dzieci uczą się, że warto dbać o wygląd otoczenia.

- **Mały złośnik** – zajęcia pokazujące, jak wyrażać negatywne uczucia bez krzywdzenia innych oraz jak rozwiązywać problemy. Uczestnicy poznają skuteczne metody radzenia sobie ze złością.

Serdecznie zapraszamy do skorzystania z naszej oferty! Informacji na temat programu „Magiczna moc książek” udziela mgr Anna Krzempek (wspolpraca@pbw.katowice.pl).

Marta Jachimowska

Szkoła Podstawowa nr 5 w Chorzowie

ROK IRENY SENDLEROWEJ W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 5 W CHORZOWIE

Rok 2018 został ogłoszony Rokiem Ireny Sendlerowej. W okresie II wojny światowej ratowała ona dzieci żydowskie z warszawskiego getta. Robiła to zupełnie bezinteresownie, z potrzeby serca. Dzięki jej działaniom wojnę przeżyło ok. 2 500 osób pochodzenia żydowskiego. Co więcej, Sendlerowa tworzyła specjalną kartotekę, dzięki której zachowały tożsamość i niejednokrotnie po wojnie odnalazły swoich bliskich.

Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 5 w Chorzowie podjęła różne działania, aby uczcić pamięć o Irenie Sendlerowej oraz popularyzować tę osobę wśród dzieci i młodzieży. Klasy gimnazjalne uczestniczyły w specjalnej prelekcji z pokazem filmu dokumentalnego *W imię ich matek*, przedstawiającego relację świadków tamtych wydarzeń i samej Pani Ireny. W klasach czwartych i piątych przeprowadzono zajęcia czytelnicze w oparciu o książkę Anny Czerwińskiej-Rydel *Listy w butelce*. Natomiast uczniowie klas trzecich szkoły podstawowej dowiedzieli się o losach bohaterki słuchając fragmentów książki *Kto uratował jedno życie...* autorstwa Ewy Nowak. Następnie wykonali ordery dla Ireny Sendlerowej, które zdobiją gazetkę w bibliotece szkolnej.

W klasach 4 i 5 ogłoszono konkurs *Napisz list do Ireny Sendlerowej*. Do biblioteki wpłynęły piękne, przepełnione pozytywnymi emocjami listy dzieci. Najpiękniejsze z nich zostały nagrodzone.

Każdemu, kto tonie, należy podać rękę – to motto, którym kierowała się Irena Sendlerowa. Mamy nadzieję, że stanie się ono drogowskazem życiowym dla naszych uczniów.

Fot. M. Jachimowska.

Barbara Michałek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***100 LAT ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO****ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE NAJWAŻNIEJSZYCH MATERIAŁÓW DOSTĘPNYCH W PBW
(ZA LATA 1989-2017 Z JEDNYM WYJĄTKIEM)**

18 grudnia 2017 roku Sejmik Województwa Śląskiego podjął uchwałę (nr V/47/1/2017) w sprawie ogłoszenia roku 2018 Rokiem 100-lecia Związku Harcerstwa Polskiego.

Związek Harcerstwa Polskiego jest największą polską organizacją harcerską. Powstał z połączenia wszystkich wcześniej działających organizacji harcerskich i skautowych na zjeździe 1-2 listopada 1918 roku. Jest stowarzyszeniem wychowawczym, patriotycznym, dobrowolnym i samorządnym. 16 lutego 2004 został zarejestrowany jako organizacja pożytku publicznego. Misją ZHP jest wychowywanie młodzieży, wspieranie jej rozwoju i kształtowanie charakteru w oparciu o wartości chrześcijańskie i ogólnoludzkie, przy jednoczesnym zachowaniu prawa członków do osobistego wyboru systemu wartości duchowych. Podstawowe wartości wychowawcze tej organizacji określa prawo harcerskie.

Historia ZHP***Książki i ich fragmenty***

1. BOHATEROWIE "Kamieni na szaniec" w świetle dokumentów / oprac. i wybór tekstów Tomasz Strzembosz. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994. - 252 s., [40] s. tabl. ; 20 cm. - ISBN 83-01-11352-9.
2. HARCERSKIE reportaże Zofii Kossak / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // W: WOKÓŁ reportażu podróżniczego / pod red. Elżbiety Malinowskiej i Dariusza Rotta ; przy współpr. Agnieszki Budzyńskiej-Dacy. - Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2004. - S. 184-198.
3. SZKICE z dziejów harcerstwa polskiego w latach 1911-1939 / Eugeniusz Sikorski. - Warszawa : Interpress, 1989. - 168 s. ; 29 cm. - ISBN 83-223-2240-2.
4. TRZY młodości ruchu zuchowego / Leon Dmytrowski. - Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1989. - 103 s. ; 20 cm. - ISBN 83-203-3102-1.
5. UDZIAŁ harcerzy i filomatów pomorskich z okresu zaboru pruskiego w walkach o niepodległość Polski w latach 1918-1920 i w okresie II wojny światowej / Jerzy Szews // W: SZLAKAMI przeszłości i czasów współczesnych / pod red. Kazimierza Puchowskiego i Józefa Żerki. - Gdańsk : Uniwersytet Gdański, 1996. - S. 316-326.

Artykuły z czasopism

1. ALEKSANDER Kamiński, harcerstwo i mniejszości narodowe / Andrzej Janowski // Nowa Szkoła. - 1991, nr 1, s. 49-55.
2. CEL: "socjalistyczna mentalność" : indoktrynacja młodzieży w szeregach OH ZMP na terenie województwa zielonogórskiego / Przemysław Bartkowiak // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 56-61.

3. CZŁOWIEK, którego "swędział mózg" [Andrzej Małkowski] / Maria Wilgus-Wróbel // Śląsk. - 2010, nr 7, s. 24-26.
4. GENEZA i zarys dziejów płockiego harcerstwa na tle historii Związku Harcerstwa Polskiego / Marianna Łucja Cichocka // Edukacja Dorosłych. - 2004, nr 1-2, s. 251-267.
5. HARCERSKI ruch antykomunistyczny / Marcin Kapusta // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 49-55.
6. HARCERSKI Wrzesień 1939 roku w Katowicach / Hanna Brok // Śląsk. - 2004, nr 3, s. 22.
7. HARCERSKIE echa / Krystian Bedyński ; zdjęcie Piotr Kochański // Forum Penitencjarne. - 2013, nr 5, s. 60-61.
8. HARCERSTWO jako trwały element historii i kultury polskiej / Adam Massalski // Nowa Szkoła. - 2011, nr 7, s. 39-44.
9. HARCERSTWO polskie w okresie okupacji 1939-1945 / Sebastian Piątkowski // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 29-35.
10. HARCERSTWO polskie w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku / Janusz Szczyński // Harcerstwo. - 1993, nr 7/8, s. 30-37.
11. HARCERSTWO w oczach UB : (na marginesie listu z roku 1953) / Krzysztof Persak // Harcerstwo. - 1993, nr 9, s. 34-37.
12. HARCERSTWO wobec rzeczywistości PRL / Wojciech Hausner // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 36-42.
13. HARCERZE przeciwko komunistom / Łukasz Komorowski // Pamięć.pl. - 2015, nr 10, s. 36-39.
14. HARCERZE z tamtych lat / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Śląsk. - 2004, nr 5, s. 58-60.
15. KAPELANIA Harcerska Wielkopolskiego Oddziału ZHP w II Rzeczypospolitej / Leszek Wilczyński // Kultura i Edukacja. - 2002, nr 3-4, s. 89-103.
16. KONSPIRACYJNY Związek Harcerstwa Polskiego – Polska Straż Przednia jako przykład kontynuacji walki Szarych Szeregów w latach 1945-1949 / Grzegorz Baziur // Dzieje Najnowsze. - 2007, nr 1, s. 61-92.
17. KRONIKARZ "Szarych Szeregów" na Śląsku / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Śląsk. - 2003, nr 4, s.24-26.
18. LUX dla harcerki / Przemysław Kucharczak // Gość Niedzielny. - 2017, nr 40, wkładka: Gość Katowicki, s. (VI-VII).
19. MUZEUM Harcerstwa – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość / Katarzyna Traczyk, Jakub J. Czarkowski // Nowa Szkoła. - 2010, nr 8, s. 39-44.
20. OD tradycji do nowoczesności / Aleksandra Lechocka, Anna Peterko // Magazyn Szkolny. - Nr 1/307 (wrzesień 2007), s. 18-19.
21. POCZĄTKI harcerstwa / Leszek Rysak // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 18-28.
22. RUCH harcerski w Polsce w latach 1944-1989 : stan badań i postulaty badawcze / Edyta Głowacka-Sobiech // Przegląd Historyczno-Oświatowy. - 2006, nr 1-2, s. 129-138.
23. RUDA - Tobruk - Monte Cassino - Bolonia : fragmenty wspomnień śląskiego harcerza / Józef Wróblewski ; oprac. Zbigniew Gołasz // CzasyPismo. - 2014, nr 2, s. 177-184.

24. STULECIE harcerstwa / Andrzej Janowski // Nowa Szkoła. - 2010, nr 8, s. 4-12.
25. TAJNY Związek Harcerstwa Polskiego / Jacek Wołoszyn // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 43-48.
26. W SŁUŻBIE Bogu, Ojczyźnie i bliźnim / Wojciech Hausner ; rozm. przepr. Barbara Polak // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 3-17.
27. ZWIĄZEK wolnego harcerstwa polskiego "Szare Polówki" / Marek Jedynak // Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej. - 2010, nr 5-6, s. 62-71.
28. ŹRÓDŁA do dziejów harcerstwa na obczyźnie w zbiorach Głównej Kwatery ZHP w Warszawie / Paweł Zaremski // Harcerstwo. - 1993, nr 1/2, s. 61-64.

Wychowanie harcerskie

Książki i ich fragmenty

1. ĆWICZ sprawność zmysłów : poradnik metodyczny dla drużynowych zuchów organizujących ćwiczenia orientacji, spostrzegawczości i wrażliwości receptorów zmysłowych dzieci w wieku od lat 7 do 10 / Stanisław Chladek. - Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1989. - 144 s. ; 17 cm. - ISBN 83-203-3092-0.
2. DZIAŁALNOŚĆ pedagogiczna Aleksandra Kamińskiego / Stanisław Michalski. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, 1997. - 160 s. ; 24 cm. - ISBN 83-232-0695-3.
3. ELEMENTY systemu zuchowego w procesie dydaktyczno-wychowawczym klasy II szkoły podstawowej. Cz. 1 / Gustawa Grabowska, Alicja Wysocka, Henryk Grzeszewski. - Słupsk : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1989. - 139 s. ; 21 cm.
4. ELEMENTY systemu zuchowego w procesie dydaktyczno-wychowawczym klasy II szkoły podstawowej. Cz. 2 / Gustawa Grabowska, Alicja Wysocka, Henryk Grzeszewski. - Słupsk : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1989. - S. 141-411 ; 21 cm.
5. IDEAL wychowania harcerskiego inspiracją dla współczesnej młodzieży czy też odległą, zapomnianą historią / Katarzyna Marszałek // W: EDUKACJA obywatelska w społeczeństwach wielokulturowych / pod red. nauk. Alicji Szerłaż. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. - S. 345-358.
6. MAM szczerą wolę : propozycja programowa Głównej Kwatery ZHP i Rzecznika Praw Dziecka / [aut. Ewa Chełstowska i in.]. - Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka : Główna Kwatera ZHP, 2010. ISBN 978-83-89658-94-4.
7. METODA zuchowa Aleksandra Kamińskiego - tradycja i terażniejszość / Teresa Parczewska // W: EDUKACJA przedszkolna w Polsce i na świecie : wybrane zagadnienia / red. Teresa Parczewska, Barbara Bilewicz-Kuźnia. - Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2013. - S. 185-204.
8. NAUCZANIE i wychowanie metodą harcerską / A[leksander] Kamiński. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1948. - 288 s. ; 21 cm.
9. NAUCZYCIEL wobec problemów globalnego nastolatka / red. nauk. Katarzyna Stępień, Barbara Kiereś. - Lublin : Fundacja "Servire Veritati" Instytut Edukacji Narodowej : Wydawnictwo KUL, 2012. - 318 s. ; 21 cm. - ISBN 978-83-88162-71-8. - ISBN 978-83-7702-485-0.
10. PEDAGOGIKA i psychologia. [T.] 3 / pod red. Andrzeja Meissnera. - Rzeszów : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1997. - S. 51-59.

11. ROLA drużynowego gromady zuchowej we wspieraniu i kształtowaniu uzdolnień dzieci w wieku zuchowym / Beata Berger, Urszula Zybura // W: EKSPRESJA twórcza dziecka : konteksty - inspiracje - obszary realizacji / pod red. Katarzyny Krasoń i Beaty Mazepy-Domagały. - Katowice : Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. kard. A. Hłonda, 2004. - S. 39-45.
12. SZANSE rozwoju członków Związku Harcerstwa Polskiego / Katarzyna Marszałek // W: EDUKACJA społeczeństwa w XXI wieku / pod red. Stanisława Kunikowskiego i Anny Krynieckiej-Piotrak. - Warszawa : tCHU, 2009. - S. 233-248.
13. W KRĘGU drużynowych starszoharcerskich / Piotr Niwiński. - Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1989. - 160 s. ; 17 cm. - ISBN 83-203-3235-4.
14. WYCHOWANIE dla obronności kraju w Związku Harcerstwa Polskiego / Sławomir Mazur. - Kraków : Wydaw. Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990. - 314 s. ; 24 cm.
15. WYCHOWANIE ekologiczne w Związku Harcerstwa Polskiego / Anna Gowin // W: EDUKACJA ekologiczna dzieci i młodzieży : materiały z międzynarodowej konferencji Polskiego Związku Wędkarskiego / [red. Janina Demianowicz]. - Białystok : Ekonomia i Środowisko, 2008. - S. 49-57.

Artykuły z gazet i czasopism

1. CZYM jest metoda harcerska? / Jakub Czarkowski // Nowa Szkoła. - 2012, nr 2, s. 40-43.
2. DRUŻYNĘ tworzą szeregowi członkowie / Karolina Wilczyńska // Gazeta Szkolna. - 2007, nr 22-23, s. 26.
3. DZIAŁALNOŚĆ ZHP na rzecz integracji europejskiej / Ewa Lachiewicz // Edukacja Europejska w Szkole. - 2002, nr 1, s. 33-39.
4. EDUKACJA dla solidarności 1981-1989 / wybór: BJK // Gazeta Szkolna. - 2007, nr 30, s. 14-15.
5. FUNKCJONOWANIE dziecka w gromadzie zuchowej a jego rozwój społeczno-moralny / Dominika Machnio // Nowa Szkoła. - 2015, nr 5, s. 38-47.
6. HARCERSKA metoda wychowawcza / Waław Leszczyński // Wychowawca. - 2005, nr 7-8, s. 21-23.
7. HARCERSKI system wychowawczy / Z. Woroniecki // Harcerstwo. - 1993, nr 9, s. 2-10.
8. HARCERSKIE lotnictwo / Artur Walczuk // Edukacja i Dialog. - 2007, nr 1, s. 68-72.
9. HARCERSKIE propozycje programowe jako oferta metodyczna do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i profilaktycznych szkół i placówek / Joanna Rusinowska // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2007, nr 1, s. 20-27.
10. HARCERSTWO - działania z pasją / Sylwia Lenkiewicz // Nowa Szkoła. - 2011, nr 10, s. 36-38.
11. HARCERSTWO - fundamentem mojego pedagogicznego zaangażowania / Bogusław Śliwerski // Nowa Szkoła. - 2010, nr 8, s. 18-21.
12. HARCERSTWO - idea i metoda / Jolanta Dobrzyńska // Wychowawca. - 2014, nr 5, s. 5-7.
13. HARCERSTWO jako pedagogia : w stulecie ruchu harcerskiego w Polsce / Bogusław Śliwerski // Ruch Pedagogiczny. - 2010, nr 5-6, s. 25-39.
14. HARCERSTWO szkołą życia / Rafał Ryszka // Wychowawca. - 2014, nr 5, s. 8-10.

15. HARCERSTWO - uczenie przez przygodę i zabawę / Jakub Cichocki // Nowa Szkoła. - 2012, nr 3, s. 37-39.
16. HARCERSTWO w szkole / Witold Sildatk // Dyrektor Szkoły. - 2002, nr 7-8, s. 33.
17. HARCERZ obywatelem - obywatelskie aspekty wychowawczej działalności ZHP / Jakub Ryszard Stempień // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2007, nr 2, s. 81-105.
18. HARCERZEM się po prostu jest... / Mieczysław Brańka ; rozm. przepr. Mariola Woszkowska // Śląsk. - 2011, nr 8, s. 58-59.
19. JAK dobrze zuchem być! : autorski program dydaktyczno-wychowawczy „Bawimy się w zuchy” / Lidia Bąk, Justyna Lis // Nauczanie Początkowe. - 2015/2016, nr 3, s. 74-80.
20. KOMU potrzebne jest harcerstwo? / Jolanta Kreczmańska // Nowa Szkoła. - 2010, nr 8, s. 13-17.
21. LIDER w grupie harcerskiej / Ryszard Polaszewski // Nowa Szkoła. - 2012, nr 4, s. 51-53.
22. MAGIA harcerstwa, czyli dlaczego dzieci to kochają? / Dorota Całka // Nowa Szkoła. - 2012, nr 6, s. 42-43.
23. MECHANIZMY kształtowania wychowanka idealnego - panegiryk harcerstwu / Marta Wrzosek // Pedagogika Społeczna. - 2010, nr 2, s. 41-56.
24. METODY pracy zuchowej w kształtowaniu postaw patriotycznych / Marzena Uznańska, Elżbieta Zyzik // Nauczanie Początkowe. - 2007/2008, nr 1, s. 63-67.
25. NIE siedzimy na zapleczu / Dariusz Supel ; rozm. przepr. Maciej Kalbarczyk // Gość Niedzielny. - 2017, nr 19, s. 42-43.
26. NIEPRZEMIJAJĄCA wartość metody harcerskiej / Janusz Wojtycza // Nowa Szkoła. - 2010, nr 8, s. 28-33.
27. OBOZY harcerskie - nostalgia za przeszłością czy pomysł na dziś? / Tomasz Kopiczko // Katecheta. - 2016, nr 2, s. 106-110.
28. OCZEKIWANIA wobec harcerstwa we współczesnej szkole / Zbigniew Sauer // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2007, nr 2, s. 50-52.
29. OLIMPIZM i harcerstwo : w poszukiwaniu nowej wspólnoty / Józef Lipiec // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2002, nr 3, s. 4-7.
30. PEŁNIĆ służbę Bogu i Polsce? / Henryk Glass // Harcerstwo. - 1993, nr 11/12, s. 11-14.
31. PORADNIK "Nauczyciel - instruktor ZHP i zdobywanie stopni awansu zawodowego" / Anita Toborek // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2007, nr 1, s. 28-34.
32. PRAWO harcerskie w aspekcie wartości i norm kulturowych / Bożena Harasimowicz // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2007, nr 3, s. 44-45.
33. PRZYKŁADOWY plan pracy gromady zuchowej / Marzena Uznańska // Nauczanie Początkowe. - 2007/2008, nr 1, s. 68-71.
34. PRZYOBLECZCIE pełną zbroję Bożą... / Paweł Kowalski // Katecheta. - 2009, nr 3, s. 10-12.
35. ROLA drużyny harcerskiej w wychowaniu do zdrowego trybu życia i umiejętnego organizowania czasu wolnego / Hanna Radziszewska // Wychowanie na co Dzień. - 2003, nr 7-8, s. 38-39.
36. ROLA harcerstwa w państwie - dziś, jutro, pojutrze... / Dorota Całka, Ewa Gąsiorowska // Nowa Szkoła. - 2011, nr 8, s. 52-55.

37. W SŁONECZNEJ i leśnej gromadzie - od założenia gromady do Obietnicy Zucha / Beata Maślankiewicz, Dorota Brzegowska // Częstochowski Biuletyn Oświatowy. - 2004, nr 4, s. 61-65.
38. WĘDROWNICTWO - skarb wychowawczy / Wojciech Hausner // Wychowawca. - 2004, nr 7-8, s. 5-6.
39. WYKORZYSTANIE metodyki zuchowej w pracy z dziećmi 6-letnimi / Joanna Blaut, Joanna Palacz // Nauczyciel i Szkoła. - 2001, nr 3-4, s. 200-207.
40. ZAKŁADAJMY drużyny zuchowe / Andrzej Rembalski // Nauczanie Początkowe. - 2010/2011, nr 3, s. 48-52.
41. ZALETY wychowania w drużynie harcerskiej / Maciej Oleszkiewicz // Edukacja i Dialog. - 2004, nr 8, s. 68-70.
42. ZAŁOŻENIA metody harcerskiej / Wojciech Hausner // Wychowawca. - 2012, nr 7-8, s. 32-33.
43. ZAPOMNIANE zuchy / Marta Jósewicz // Remedium. - 2009, nr 7-8, s. 18-19.
44. ZDOBYWAMY sprawność "Przyjaciel lasu" : scenariusz zajęć dla klasy 3 z wykorzystaniem dramy i metodyki zuchowej / Natalia Pawlak // Edukacja Wczesnoszkolna. - 2017/2018, nr 3, s. 60-63.
45. ZMIENIAJ świat, zawsze bądź sprawiedliwy i odważny : harcerska metoda wychowania a program wychowawczy szkoły / Joanna Banasiak // Oświata Mazowiecka. - Nr 04 [09] 10 (2011), s. 11-13.
46. ZWIĄZEK Harcerstwa Polskiego w szkole / Adam Czetwertyński // Dyrektor Szkoły. - 2010, nr 11, s. 22, 24-25.
47. ZUCHY poznają kraj / Eugenia Bera // Edukacja i Dialog. - 2006, nr 4, s. 30-34.

Harcerstwo a niepełnosprawni (*Drużyny Nieprzetartego Szlaku*)

Książki i ich fragmenty, artykuły z czasopism

1. 45 LAT Nieprzetartego Szlaku w Związku Harcerstwa Polskiego / Rafał Ćwikowski // Biblioterapeuta. - 2003, nr 3, s. 17-18.
2. DRUŻYNY "Nieprzetartego Szlaku" szansą na integrację społeczną dzieci upośledzonych umysłowo / Bożena Bobeł // W: CZŁOWIEK z niepełnosprawnością intelektualną. T. 1, Wybrane problemy osobowości, rodzin i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną / pod red. Zdzisławy Janiszewskiej-Nieścioruk. - Kraków : Oficyna Wydaw. "Impuls", 2003. - S. 299-306.
3. DZIAŁALNOŚĆ drużyn "Nieprzetartego szlaku" // Harcerstwo. - 1993, nr 6, s. 11-13.
4. DZIAŁALNOŚĆ Drużyn "Nieprzetartego Szlaku" źródłem poznania tradycji, kultury i cywilizacji kraju / Dorota Kornaś // W: ŚWIAT pełen znaczeń - kultura i niepełnosprawność / pod red. nauk. Jolanty Baran i Sławomira Olszewskiego. - Kraków : Impuls, 2006. - S. 345-354.
5. MIEJSCE "Nieprzetartego Szlaku" w procesie rehabilitacji / Józef Sowa // Szkoła Specjalna. - 2005, nr 1, s. 40-48.
6. NIEPRZETARTY Szlak formą integracji społecznej dzieci niepełnosprawnych / Elżbieta Maciejewska // W: CZŁOWIEK z niepełnosprawnością intelektualną. T. 1, Wybrane problemy osobowości, rodzin i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną / pod red. Zdzisławy Janiszewskiej-Nieścioruk. - Kraków : Oficyna Wydaw. "Impuls", 2003. - S. 307-316.

7. TRANSMISJA kulturowa - poszukiwania kompilacji w ramach drużyn "Nieprzetartego Szlaku" i programu The Gateway Award / Anna Zabiegaj, Monika Konarska // W: EDUKACJA wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości strategii rozwoju / pod red. Jolanty Szempruch. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. - S. 222-226.
8. WALORY edukacyjne i wychowawcze drużyn Nieprzetartego Szlaku w pracy z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie na przykładzie własnych doświadczeń w pracy pedagoga specjalnego i instruktora harcerskiego / Teresa Paradowska // W: WYCHOWANIE, profilaktyka, terapia : szanse i zagrożenia / pod red. Magdaleny Boczkowskiej, Eweliny Tymoszuik, Patrycji Zielińskiej. - Kraków : Impuls, 2012. - S. 195-203.
9. ZADANIA edukacyjne drużyn harcerskich "Nieprzetartego szlaku" wobec młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie / Dorota Koraś // W: EDUKACJA wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości : teoria i praktyka pedagogiczna / pod red. Jolanty Szempruch. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. - S. 279-286.

Harcerstwo w literaturze (wybór)

Książki i ich fragmenty, artykuły z czasopism

1. ALEK, Rudy i Zośka - niezapomniani bohaterowie / Beata Surdej // Język Polski w Gimnazjum. - 2012/2013, nr 4, s. 68-82.
2. BRATERSTWO, samodoskonalenie i służba ideałami postaci „Kamieni na szaniec” / Danuta Bula // Język Polski w Gimnazjum. - 2016/2017, nr 3, s. 61-69.
3. CÓŻ to za cudowne zjawisko jest książka! : o książce harcerskiej / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 15-20.
4. EMIGRACYJNE pisma harcerskie szkołą narodowego i religijnego wychowania / Bożena Olszewska // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 42-48.
5. HARCERSKI system wartości w powieściach dla młodzieży / Katarzyna Slany // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 21-31.
6. KAMIENIE na szaniec - książka groźna / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Guliwer. - 1994, nr 3, s. 7-11.
7. KIEDY książki zmieniały świat : tematyka harcerska w polskiej międzywojennej literaturze młodzieżowej / Anna Maria Krajewska // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 5-15.
8. MOJE spotkania z "Zośką" i "Parasolem" : (refleksje czytelnika) / Jan Kwaśniewicz // Guliwer. - 2009, nr 1, s. 52-56.
9. O HARCERZACH niebanalnie : trzy obrazki z literatury dla dzieci i młodzieży / Izabela Mikrut // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 48-55.
10. O WOJNIE i okupacji w literaturze dla młodych odbiorców : rekonesans / Krystyna Heska-Kwaśniewicz // Guliwer. - 2009, nr 1, s. 5-10.
11. ŚLADAMI "Alka", "Rudego" i "Zośki" / Katarzyna Dzierzbicka // Pamięć.pl. - 2014, nr 3, s. 63-67.
12. ŚLĄSKIE "Kamienie na szaniec" / Edyta Korepta // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 55-64.
13. WSZYSTKO, co nasze Polsce oddamy... : harcerska drużyna "Mury" w Ravensbruck / Edyta Korepta // Guliwer. - 2009, nr 2, s. 14-22.
14. ZAPOMNIANA Góra / Grażyna Lewandowicz-Nosal // Guliwer. - 2008, nr 3, s. 31-39.

Z RELACJI UCZESTNIKA

Ewa Piątek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***BIBLIOTEKA DOROSŁEGO CZŁOWIEKA – O NIEOGRANICZONYCH
MOŻLIWOŚCIACH BIBLIOTEKARZY****SPRAWOZDANIE Z SEMINARIUM**

24 kwietnia 2018 roku w CINiBA odbyło się seminarium *Biblioteka Dorosłego Człowieka – o nieograniczonych możliwościach bibliotekarzy* zorganizowane przez Krajowe Biuro Epale, działające w ramach Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.

Epale to projekt Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury Komisji Europejskiej tworzący międzynarodową społeczność nauczycieli, instruktorów, pracowników naukowo-dydaktycznych i innych osób zajmujących się edukacją dorosłych. Członkowie EPALE – korzystając z platformy elektronicznej – mogą nawiązywać kontakty i dzielić się pomysłami, doświadczeniami oraz refleksjami na temat swojej pracy, pisząc artykuły, komentarze, przedstawiając własne projekty.

Jako pierwsza wystąpiła Ewa Kokot z Biblioteki Śląskiej. W swojej prezentacji *Przestrzeń Społeczna / Przestrzeń osobista. Poszukiwanie autorskich form pracy* omówiła przykłady działań, których celem było zainteresowanie przeciętnego odbiorcy słowem pisanym, poezją i szeroko pojętą sztuką. Wśród nich znalazł się happening w przestrzeni miejskiej, cykle tematyczne (np. *Czytanie sztuki, Dźwiękomalowanie, Poezja tu i teraz, Muzyko-czytanie, Filmoczytanie, Klub haftowanej poezji, Twórcy śląskiej Architektury. Portrety*), Gabinet Alfreda Szklarskiego oraz zrealizowany wraz z katowicką księgarnią Bookszpan projekt *Pola widzenia książki*. Ciekawym elementem projektu była maszyna do losowania wierszy.

Międzypokoleniowy Klub Kobiet Aktywnych czyli miejsce bibliotecznej mocy – to tytuł prelekcji, którą wygłosiła Karolina Suska z Biblioteki w Łaziskach (województwo lubelskie). „Biblioteka jest wielka przez swoją gościnność, a nie przez swoje rozmiary” oraz „Biblioteka – miejsce spotkań” to dwie myśli, które prelegentka starała się rozwinąć w swoim wystąpieniu. Opowiedziała o grupie kobiet spotykającej się i działającej w bibliotece oraz na rzecz lokalnej społeczności. Tematyka spotkań w zależności od zainteresowań i potrzeb grupy obejmowała: rozmowy o książkach, warsztaty florystyczne, ziołolecznictwo, Rok Praw Kobiet. Organizowano wyjazdy do teatru, na wystawy, konferencje, spotkania dla rodzin, spotkania z imigrantami, a także sesję fotograficzną *Kobiety i książki*.

Monika Schmeichel-Zarzeczna oraz Natalia Kraszkiewicz z MBP w Lublinie wystąpiły z prezentacją *Kreatywne rodzicielstwo – wspieranie kompetencji rodzicielskich przez działania biblioteczne*. Usytuowanie biblioteki na dużym osiedlu zamieszkanym przez młode rodziny zainspirowało bibliotekarki do zorganizowania cyklu spotkań przeznaczonych dla mam, niań, babć i wszystkich osób opiekujących się małymi dziećmi. *Szeptanki* – tak nazwały te spotkania – odbywają się co tydzień i dotyczą różnych problemów związanych z rodzicielstwem. Prowadzą je specjaliści z różnych dziedzin, m.in. położne, dietetycy, trenerki chustonoszenia, konsultantki laktacyjne, blogerki parentingowe. Uczestniczki przychodzą na spotkania w towarzystwie swoich pociech i mają okazję zarówno zdobyć wiedzę teoretyczną (porady medyczne, logopedyczne, stomatologiczne, pierwsza pomoc, psychologia w wychowaniu), jak i praktyczną (zajęcia z rytmiki, muzykoterapii, dogoterapii, integracji sensorycznej). Specjalnie dla mam i opiekunek organizowane są spotkania z fryzjerkami, makijażystkami, stylistkami, trenerkami personalnymi. Zajęcia zwykle stanowią zachętę do sięgnięcia po stosowną literaturę oferowaną przez bibliotekę.

Aplikacje, które warto podpowiadać dorosłym w bibliotekach, przedstawił Kamil Śliwowski (Otwarte Zasoby). Wśród najciekawszych wymienił: Google Books, Wolne Lektury, Art & Culture, DailyArt, Europeana Fashion, LibriVox, Khan Academy, Duolingo, TED, iNaturalist, Pocket, Podcast Addict.

Reprezentująca Krajowe Biuro Epale – Justyna Bednarz opowiedziała o Platformie Elektronicznej Epale działającej w 36 krajach Europy, skupiającej 39000 użytkowników i umożliwiającej dostęp do wielu tysięcy artykułów, w tym do ok. 1500 w języku polskim.

Karolina Milczarek – przedstawicielka Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji – zachęciła do udziału w programie *Erasmus+ Edukacja Dorosłych*. Poleciała zwłaszcza zagraniczne kursy edukacyjne oraz projekty partnerskie realizowane we współpracy kilku krajów.

Kolejne wystąpienie, Moniki Schmeichel-Zarzecznej (ambasadora Epale i bibliotekarki MBP w Lublinie), dotyczyło tworzenia domowego archiwum cyfrowego przez seniorów. Prelegentka opowiedziała, jak zrobić fotocast – reportaż filmowo-fotograficzny. Poleciała także program do tworzenia drzewa genalogicznego www.geni.com.

Jako ostatni wystąpił Karol Baranowski z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Jego prelekcja *Gry miejskie w pracy z dorosłymi w bibliotece*, zawierająca liczne sugestie i przykłady z gier dotychczas przeprowadzonych, mogła stanowić doskonałą inspirację dla bibliotekarzy planujących tę formę pracy z użytkownikiem.

Seminarium zakończyła dyskusja o różnorodności działań edukacyjnych dla dorosłych w bibliotekach.

BIBLIOTEKA POLECA

Anna Krzempek*Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***POLECAMY NAUCZYCIELOM****Sendlerowa : w ukryciu / Anna Bikont. - Wołowiec : Wydawnictwo Czarne, 2017.**

Sygnatura: 178306 (wypożyczalnia).

Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 czerwca 2017 roku, rok 2018 został ogłoszony **Rokiem Ireny Sendlerowej**. W ten sposób zdecydowano się oddać hołd bohaterce, która z wielkim zaangażowaniem działała na rzecz drugiego człowieka oraz uczcić dziesiątą rocznicę jej śmierci.

Biografia Anny Bikont *Sendlerowa w ukryciu* ukazuje jej heroizm i poświęcenie. Irena Sendlerowa była działaczką Rady Pomocy Żydom „Żegota”, zajmowała się m.in. ratowaniem dzieci z warszawskiego getta. Za swą działalność otrzymała w 1965 roku medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Była jedną z pierwszych osób uhonorowanych tym odznaczeniem.

Książka dostarcza wielu nowych faktów z jej życia, niektóre z nich także prostuje i weryfikuje. Okazało się na przykład, że Sendlerowa ratowała Żydów przez około 9 miesięcy, a nie – jak się wcześniej wydawało – przez cały okres II wojny światowej.

Jest to biografia wyjątkowa, nie tylko ze względu na historię głównej bohaterki, ale również dlatego, iż ukazane są w niej życiorysy osób, z którymi współpracowała. Dzięki tym niewielkim wstawkom możemy lepiej zrozumieć, jak wyglądało ratowanie ludzi podczas wojny.

I. Sendlerowa została odznaczona m.in. Orderem Orła Białego i Orderem Uśmiechu. Jej kandydatura została zgłoszona do Pokojowej Nagrody Nobla.

Sufrażystka [Film] / reżyseria Sarah Gavron ; scenariusz Abi Morgan. - Warszawa: Edipresse Polska, [2016].

Sygnatura: AV F DVD 6 (zbiory audiowizualne).

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej postanowił, że rok 2018 będzie **Rokiem Praw Kobiet**. W ten sposób uczczono setną rocznicę przyznania praw wyborczych Polkom. Polska

była jednym z pierwszych państw na świecie, które wprowadziło kobiety do parlamentu i przyznało im pełnię praw.

Do tegorocznych obchodów nawiązuje film o kobietach walczących o swoje prawa w Wielkiej Brytanii na przełomie XIX i XX wieku. Pokazano w nim niezależne, silne osobowości. Na początku jawnie lekceważone i poniżane, a następnie uznane za zagrożenie dla rodziny i honoru mężczyzn. Obwiniane, piętnowane oraz aresztowane. To ich działania doprowadziły do przyznania kobietom praw wyborczych.

Film „Sufrażystka” (w reżyserii Sarah Gavron) otrzymał wiele prestiżowych nagród m.in. nagrodę dla reżyserki na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Hampton (2015), nagrodę Hollywood Film (2015) dla Carey Mulligan – aktorki roku i Alexandre’a Desplata – kompozytora roku, oraz nagrodę Koła Krytyczek Filmowych (2015), które uznało go za najlepszy film o kobietach. Odtwórczynie głównych ról – Carey Mulligan i Helena Bonham Carter – otrzymały nominacje do Oscara. W filmie występują również trzykrotna zdobywczyni Oscara – Meryl Streep.

Zarówno znakomita obsada, jak i liczne nagrody świadczą, iż film „Sufrażystka” trzeba i warto obejrzeć.

Odra : przyszłość regionów = The Oder : future of the regions / red. Joanna Przybyszewska, Ryszard Karpiński, Marek Sznajder. - Bydgoszcz : Unitex, 2001.

Sygnatura: cz K XXIII-2/10 b (czytelnia).

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 20 listopada 2017 roku ogłosił, iż rok 2018 będzie **Rokiem Odry – Rzeki Pozytywnej Energii**. W naszych zbiorach posiadamy kilka książek związanych z tematyką rzeki Odry. Przybliżamy jedną z nich.

Książka *Odra: przyszłość regionów* jest skierowana do szerokiego kręgu odbiorców i zawiera sporo kolorowych zdjęć. Promuje rzekę Odrę oraz jej dorzecze. Przedstawiono w niej województwa, przez które przepływa: województwo śląskie, opolskie, dolnośląskie, lubuskie i zachodniopomorskie. Zwrócono uwagę na jej historię oraz podjęto próbę odpowiedzi na pytania, czy obecnie jest bezpieczna i czy nie zagraża nam powodzią (takimi, jak te, które miały miejsce w 1997 roku). Omówiono też problem żeglugowego wykorzystywania rzeki oraz jej połączenia z międzynarodową siecią dróg wodnych. Wiele miejsca poświęcono ochronie przyrody; omówione zostały gatunki ryb, ptaków, roślin. Autorzy zwrócili także uwagę na aspekt rekreacyjno-turystyczny (kajakarstwo, żeglarsstwo, sporty pływackie) Odry i jej obrzeży.

Herbert / Jacek Łukasiewicz. - Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 2001.

Sygnatura: 177650 (wypożyczalnia).

Poeta, eseista, autor utworów dramatycznych i słuchowisk, którego biografia była tragicznie uwikłana w historię XX wieku. Bezkompromisowy i wierny wyznawanym ideałom. Jego wiersze stały się manifestami kolejnych pokoleń.

27 października 2017 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął przez aklamację uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2018 **Rokiem Zbigniewa Herberta**. W ten sposób zdecydowano się uczcić 20 rocznicę śmierci tego wybitnego poety.

Jacek Łukasiewicz w biografii pisarza powołuje się na ważne fakty z życia Herberta, które wpłynęły na jego twórczość. Publikacja składa się z ośmiu rozdziałów (*Początek. Lwów, Po wojnie, Współzucie, Podróże, Mity, Pan Cogito, W historii, Choroba i śmierć*). Dzięki lekturze poznajemy jego życie prywatne (rodzinę, zmagania z astmą i depresją), kolejne etapy twórcze oraz zamiłowanie do podróży. Poeta był bowiem ciekaw świata, lubił poznawać nowych ludzi i miejsca. Herberta oczarowała starożytna Grecja, jej budownictwo i sztuka. W swoich utworach – jako przedstawiciel neoklasycyzmu – często nawiązywał do bogatego skarbcza antycznych mitów i kultury starożytnej.

Łukasiewicz analizuje także postać fikcyjną stworzoną przez poetę – Pana Cogito. Podkreśla, że związany z nią cykl poetycki zdobył dużą popularność i został przetłumaczony na wiele języków.

W książce znajdziemy piękne, kolorowe fotografie, które wzbogacają jej zawartość treściową.

90 lat **OPW**
KATOWICE

Jednostka oświatowa Samorządu Województwa Śląskiego

